

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Kolozsvár, 5683. Chesvan 18
Uj Kelet telefonja:
Szerkesztőség 377
Kiadóhivatal 344
Nyomda 376
Közvetítő 388
S. M. Sz. 389

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak	
Romániában	
Egy évre	450 lei
Félévre	240 lei
Negyedévre	130 lei
Egy hónapra	45 lei
Egy szám ára pályaudvaron	12 lei
és vidéken is 2 lei	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	48 sz.
Egy szám	1 sz.
Jugoszláviában	
Egy hónapra	20 din.
Egy szám	1 din.

V. évfolyam, 246. szám

Cluj (Kolozsvár) 5683. Chesvan 18

1922 November 9. Csütörtök

A román antiszemitizmus

Az Uj Kelet számára írta
M. Schweig lapszerkesztő, Bukarest.

Antiszemita mozgalommal állunk szemben, mely különösen tünetekben nyilvánkozik meg: ez tudjuk. Megszervezett antiszemita mozgalomról beszélnek, amely nagy anyagi támogatásban részesül: ez is valószínű. Vizsgáljuk meg a helyzetet.

Romániába az antiszemitizmust mindig idegenek hurcolták be: a román nép nem volt és ma sem antiszemita. A vallási türelmetlenséget nem ismerik a román történelemben. Néhány sporadikus fellobbanáson kívül, amelynek nem volt vallási motívuma, sohasem találunk az elmúlt évszázadban olyan kilenczesteket a zsidóság ellen, mint például a katolikus államokban. A Regulamentul organic ig, sőt néhány évvel utána sem lehetett zsidóellenes mozgalmat felfedezni Romániában, annak ellenére, hogy az „Iordaneanca jidovilor“ a múlt század elején már megjelent.

A Regulamentul organic óta megváltozott a helyzet. Ettől kezdve az ország, amely addig főként a Leván-tel állott összeköttetésben, nyugat felé fordult. A bojárok gyermekeit a nyugati iskolába küldték, maguk is jártak a nyugati államokban, melyek civilizációja lassan beonyomult a Duna-hercegségbe. A turbánt, hosszú kabátot és a széles nadrágot felhagyta a német ruházat. Az új divathoz speciális szabók kellett, akiket a szomszéd államokból hívtak a országba. Velük más iparok is jöttek és természetesen kereskedelmi ügyintézők is. Tarigród lassan elvesztette szerepét, átadta helyét Lipsetnek. Zsidók is bevándoroltak, néhányukat maga a herceg hívatta be az országba. Munkához hívták, városokat és piacokat teremtetek. Értették, hogy ezeket az embereket az egykori turbán- és kabátgyárosok rossz szemmel nézik. Harcot indítottak ellenük, antiszemita gyaláraitokat terjesztették, melyeket külföldről importáltak, sőt a rituális gyilkosság vádját is szőhittették a nép között. A romog mindennek ellenére megtartotta józanságát, az 1848-as forradalmi felkelők vezérei pedig az antiszemitizmus ellen is küzdöttek. A forradalomban különben zsidók is résztvettek.

Amikor a romániai oligarchia megszilárdította lábait az országban, antiszemita fegyverekkel szerelte fel magát, hogy elnyomhassa a népet. A parasztnak nagy tömegei teljes tudatlanságban éltek: az analfabéták nagy száma mutatja ezt. A zsidó lakosság ezzel szemben sikludta gyermekeit az iskolába. Nem volt zsidó, aki a nyelvészek bizonyos fokára el nem jutott volna. Adott pillanatban politikai rivális lehetett volna belőle. Ezért indult meg a korlátozó törvények áradata, amelyek a romániai zsidóságot az exsiterciális feltételek minden ágáról elűzték. Hogy tökéletes legyen a mű: az állami iskolák kapuit is elzárták előlük. Mivel a középkori gettó falait fölláttani nem lehetett, a romániai zsidókat mesterséges falak közé zárták. Amikor adott pillanatban a munka jogát is el akarták venni tőlük. Károly király vetette közbe magát, ezt mondta: „Asta nu se poate“.

Tehát maga Károly király, aki addig semmit se tett érdeklődésben, aki soha nem lépett közbe zsidó alatti-velőért, nehogy megbántsa a román oligarchiát, szükrégesnek tartotta végre, hogy beavatkozzék.

„Sokan vagyok“, ez volt a ref-rén: a legelőkelőbből a legalacsonyabbig, mindenkitől ezt lehetett hallani. Ezért lépett életbe a megszámlálhatatlan törvény, amelyek mind a zsidóság ellen irányultak és a zsidóság számának csökkentésére céloztak. Radu Rosetti logikus számítás után megállapította, hogy a zsidó lakosság 269 000 ről (1900) 219 000-ra (1912) csökkent, mert a fiatal és produktív elemek a korlátozó törvények következtében kénytelenek voltak Amerikába kivándorolni. Rosetti megállapította még, ha a megkezdett uton haladnak, a zsidók száma állandóan csökkenni fog, lesüljed 100 000-ra és ezzel a zsidókérdés önmagától megoldódik. Másrúval az annyit jelent: mivel a zsidókat nem lehet a Danába dobni, az ellenük irányuló törvényekkel éhhalálra ítélik őket és ha a zsidók eltűnnek, eltűnik a zsidókérdés is.

Ma is ilyen még a helyzet? Am lássuk! A zsidókat két háború és egy katonai kampány tette próbára. Vérük öntözte az összes csalátereiket, tekintet nélkül arra, hogy otthon szüleiket, testvéreiket és feleségeiket szörnyű terror alatt tartották. Ennek ellenére megtették kötelességü-

ket. A román állam győzelmesen került ki a háborúból, megvalósult az ezeréves álom. És bár a zsidók, akik időközben emancipálódtak, hű polgárai az államnak, mégis antiszemita hadjárat indult ellenük, antiszemita ligákat szerveztek, az ifjúságot antiszemita brosrúkkal és pamflettelkel halmozták el, olyanokkal, amelyek még 1803-ban jelentek meg. Nem változott volna meg a román állam? Az ország vaselői nem tanultak volna az elmúlt időkől?

A zsidók az egyéb nagyszámu népi kisebbségekkel szemben, amelyek ma az ország határában bűfűl éneke, nem képviselnek (újságosan nagy számot. A velük szembeni politikának, a barátság, az őszinteség és a lojalitás politikájának kellene lenni. Az általános szavazati jog törvénybeiktatása után a zsidók politikai versenyezői nem kell tartani. Még kevésbé kell tartani a gazdasági élet terén a versenytől. Nagyromániának kiépülési korszakában sok munkás kére van szüksége. A zsidók jogait fel kell venni az alkotmányba. Az antiszemita hadjáratok nem akadályozhatják ezt meg. Az ország kiépülési munkájában minden munkás kére szükség van, a zsidóságéra is, amely a munkában nem épen az utolsó. Ezért nem értjük ennek az újabb antiszemita mozgalomnak az értelmét és ezért hisszük, hogy a kormány azt az antiszemitizmust még országában el fogja fojtani.

nézeteltérések miatt nem lép szövetségre, holott szervezett ellenzékkel szemben a kormány nem tarthatná magát. Ópiamszívás, ha azt várják, hogy az ezután következő kormány semmisíti majd meg a most hozandó alkotmányt, mert ha azt a király szentesíti, vajmi kevés kilátás lehet erre.

Valóban az a látás, hogy az ellenzéki pártok viszonyában nem tud javulás beállni. Eltekintve a népi ellentétektől, amelyeket Jorgáék és Stereék között fennállanak, a nemzeti párt sem tud megegyezni a parasztpárttal. A tárgyalások, amelyekről azt hítték, hogy most már meghozzák a régen várt megegyezést, nem hiszultak ugyan meg, de eredmény nélkül és bizonytalan időre ismét elhalasztották. Ennek főoka

a parasztpárt válsága, amely Stere és Mihalache ellentétes megatartása miatt támadt az alkotmányreform ügyében.

A „Lupta“ szerint az ellentétek a pártprogram körül indultak ki. A programot, amelyet a jassii kongresszus elő fogtak terjesztani, Stere dolgozta ki és abban a bessarabiai parasztpárti álláspontját juttatta kifejezésre. Ez azonban nem fedi Mihalache csoportjának nézeteit, amely csoport ma többségben van a pártban. Mihalache szerint a parasztpártinak konzervatív agrárjellegot kell öltetnie és a parasztság érdekeit védenie.

Ezzel szemben Stere az új programba egy pont felvételét kívánja, amely a városi munkásság csatlakozását is lehetővé teszi. Az ellentét annyira kiélesedett, hogy politikai körökben már pártszakadásról beszélnek. A nemzeti párttal folytatott tárgyalások épen emiatt húzódnak el oly sokáig.

Kártérítési perrrel fenyegetőznek a kolozsvári vállalatok a villamos üzemzavarok miatt

Az áramhiány okai. Sötétség fenyegeti Kolozsvárt. Csak tavasszal bővítik ki a villamosműveket

As Uj Kelet tudósítójától

Két hét óta Kolozsvár a legtalajesebb világítási és üzemzavarokban szenved. Esténként hol az egyik, hol a másik városrészben nincsen áram. A lakásokban gyertyával és petróleummal világítanak, az iparvállalatok pedig csak nagy megerőltetéssel tudnak redukált üzemmel dolgozni. Emiatt természetesen rengeteg a panasz és nem ritka eset, hogy az érdekeltek kártérítési perekkel fenyegetőznek. Minap egyik lakójának kívánságára Dick Jakab emelt panaszt az elsőkerületi kapitányságon a városi villamosmű ellen, a Renner-börgyár viszont saját telepet kénytelen építeni, hogy a munka zavartalanását biztosítsa.

Különösen az éjszakai üzemeken okoz savart az áramhiány, mert este a fogyasztás többszörösen nagyobb a világítás miatt, mint napközben: A villanyműzériák egyetlen oka az, hogy az áramfejlesztőtelep csak huszezer kilowatra van berendezve és huszonhétzetet szolgáltat.

Nehézségek az ellenzéki blokk megalakítása körül

Válság a parasztpártban. „Az ellenzék tárgyal, a kormány dolgozik.“ Elhalasztották Maniu és Mihalache tárgyalásait

Az Uj Kelet tudósítójától

Már több nappal ezelőtt adott hírt az Uj Kelet a román nemzeti párt regáti szervekedéséről és arról a munkáról, amelyet a fővárosi nemzeti párti csoport végez. A nemzeti párt egyik bukaresti vezetőjéből, V. Tonacescu ma nyilatkozott tudósítónknak a nemzeti párt regáti szervekedéséről.

A nemzeti párt végrehajtóbizottsága — mondotta Tonacescu — október elején Kolozsvárt tartott ülésén elhatározta, hogy a párt szervezeteit az egész országra kiterjeszti. E határozat alapján megkezdődtek a fővárosban is a pártba való belépések. Sőt már a határozat előtt is volt mintegy 30 tagja a nemzeti pártnak Bukarestben. Jelenleg nincs szó nagy propaganda indításáról, hanem a maguktól jelentkezők egyszerű felvételéről. Egyszerűen barátaiak és ismerőssink között verbuválunk. Megmutatjuk nekik a párt programját és aki azt helyesnek találja, az csatlakozik. Ez a propaganda két hete tart és azóta már számosan iratkoztak be a pártba.

Arra a kérdésre, van-e a nemzeti pártnak Bukarestben külön szervezete? — Tonacescu tagadólag válaszolt.

Sem a fővárosban, sem a regát más városában nincsen még formális szervezete a nemzeti pártnak.

De a csatlakozók számának megfelo-

lően mindenütt majd megalakulnak a szervezetek. Bukarestben még a gyulafehérvári kongresszus előtt megtörténik ez a megalakulás és a szervezet már képviselőit fogja magát Gyulafehérvárra. A párt bukaresti tagjai egyelőre a Majestic szálló kistermében találkoznak.

Arról értesülünk különben, hogy a nemzeti pártban még mindig fenntartják a párt teljes átszervezésének tervét, amelyet többen az elmúlt év nyarán vetettek fel és azt valamilyen erősebb regáti demokrata párttal való fűző által akarják keresztáttínni. Egyelőre a párt csak arra szorítkozik, hogy regáti híveit külön szervezetek nélkül is együttárrisa, minden energiáját pedig a kormányellenes blokk megalakítására fordítja.

A harc célja — mint már tegasp is jelentettük — az alkotmányreform ellen irányul és vagy parlamenti obstrukcióval, vagy parlamenten kívüli erőlyes akcióval szándékozik az alkotmány revízióját meghiusítani. Az ellenzéki sajtó súlyosan megbírálja és elítéli

az ellenzéki pártok határozatlanságát, amely miatt a megegyezés késik, a kormány pedig nyugodtan dolgozik.

Igaz-e van a „Viitorul“-nak, — írja az „Adeverul“. „Az ellenzék tárgyal, a kormány dolgozik“. Nem komolyan demokrata párt az, amely ma is tétovászik és kisebb

inket
utca 11-13
részeseülnek!
mportját
yarország,
metország
és legolcsóbb
rellett csak
sch
érek
llitási vál-
onyolitani.
ata Unirei 26.
ottenturmstrasse
Rákóczi-ut 6, VII.
dea Mare, Rá-
Kapu-utca 61.
13. Orsova,
Madách-utca 1.
Hegyháalom,
és, Békéscsaba,
püspöki 1276
zsgálati iroda
forgalom!
kat
n készit 1810
volt Majális-u.)
és táska
es táska
Budapesti
Duna-utca 16.
Megnyilt!
ánc
minden este a
arban
ztingváltabb szó-
s. műsor. Kötűnő
k. 4175-1
Megnyilt!
ios“
gyár leahafa
il 7. (Főter)
1389
tok
ek ceppék
keztükben
ári árak
gancsot, busolást
indenemül útmár-
napárban vásárol
1310
ár Rt. Cluj
niti postán
san szállit 1344
Vilacsul (Szé-
Telefon 12-90.
kivánatra ingyen.

Emiatt a gépek megrepedeztek és csak úgy lehet őket állandó működéshelyben tartani, hogy folyton vízzel fürdésztik őket, nehogy a túlnagy áramfeszültség szétvése őket. Valamelyik este nagy riadalmat okozott a Főtéren, hogy az egyik transzformátor majdnem kigyulladt.

Sokáig ezt a túlerőltetést nem fogja bírni a villanytelep. Ezt a bérlet Ganz cég már rég bejelentette a városnak, amelynek azonban nem sikerült a telep kibővítését saját kezében megvalósítani és ezért a meghosszabbított szerződésben a kibővítés elsőbbségi jogát a bérletnek engedte át. Ganzék viszont, mint-hogy a bérletük december 31-én lejár, nem fektethetik most be a pénzüket a telep kibővítésébe, mikor a bérletet aligha fogják ujból megkapni.

A kereskedelmi és iparkamara annakidején úgy akarta ezt a kérdést megoldani, hogy Kolozsvár fogyasztói részvénytársasági elapon megukra vállalják a villamosmű kibővítését. A szükséges tőke nagy részét már fel is ajánlották a gyárak és vállalatok, amelyek megbízásából dr. Kiss Mór leutazott Bukarestbe, de a minisztérium az elsőbbségi jogra való hivatkozással

nem adta meg az engedélyt a kibővítésre.

Most a bérbeadás körül is nehézségeket támasztott az új szerződéstervezetnek egy másikkal való kicserélésével.

A villamosmű bérbeadásának ügyéről Crainic városi tanácsos, az ipari ügyosztály vezetője, a következőket mondotta az Új Kelet munkatársának:

— A telepet, amelynek legalább negyvenezer kilowattot kellene termelnie, hogy az összes iparvállalatokat elegendő árammal el tudja látni, tavasszal okvetlenül ki kell bővíteni. Addig talán k bírja a telep a túlterhelést, ha nagy gondossal fogják kezelni a gépeket, de télen állandóan tartani lehet tőle, hogy egyszerűen csak megáll az üzem

és a város villany nélkül marad. Különösen az átvétel idején lehetnek komplikációk, amíg az új bérlet átveszi a villamosüzemet a régítől. — Erért a bérbeadást gyorsan

akarjuk elintézni. Szerződésmentésért kérték: a Ganz, az angol konzul, az Omnium, a cseh és belga konzulátus, a kamara és Jáhoda Károly. A szerződés alapján megismerkezett ajánlatokat november 12-én déli 11 óráig kell beadni

a városhoz, amely rendkívüli tanácsülést fog azonnal összehívni s azon fogják a zárt pályázatokat felbontani. Erre a tanácsülésre a kereskedelmi és iparkamarát is meghívják. A nyilvánosságra került ajánlatok

Elhelyezkedési lehetőségek Palesztinában

I. (Az intellektuális pályák)

— Az Új Kelet Palesztinába kiküldött munkatársától. —

Jeruzsálem, szeptember

Bizonyára nagyon sok olvasónkat érdeklí: hogyan lehet elhelyezkedni Palesztinában. Melyek azok a feltételek, amelyekkel ott existenciát lehet teremteni. Most megkíséreltem, hogy ezekre a kérdésekre a tér és idő változó viszonylatában is lehetőleg pontos feleletet adjak. Ezért felszámoltam a foglalkozási ágakat három csoportba: intellektuálisra, munkásokra és tőkészekre. A három csoportot ismét két főre: városira és vidékire.

Az intellektuálisok közül legelső sorban mérnökök juthatnak könnyen existenciához. Minthogy Palesztinában szinte nélkül építenek, rendkívül sok mérnökre van szükség. Közülük is első sorban építésmérnökökre, másodsorban agrármérnökökre, tekintettel arra, hogy Palesztinában állandóan tartanak a földmérések, harmadsorban ut- és hidépítési, valamint vasúti mérnökökre és csak negyedsorban vegyszé- és gépészmérnökökre, minthogy még kevés olyan iparvállalat van, amely mérnökökkel dolgozik. A kivándorló mérnökök részeit állami szolgálatban helyezkednek el, részint magánvállalkozókká válnak. Az állami és városi mérnökök átlag 30 font havi fizetést kapnak. A magánvállalkozók 80-100 fontot keresnek havonta. Általában kedvelik a Magyarországból odaszármazott mérnököket, akiknek a szaktudásával csak a németországiak veha-

kat azután szakbizottság elé terjesztik, amely Crainic tanácsos elnökölete alatt dönti el, hogy melyik a legkedvezőbb. Ezzel a vállalattal a város megköti az új szerződést, amelyet a legfelsőbb műszaki tanács utján a kormányhoz terjesztenek fel jóváhagyás végett. A pályázat sorsa december elsejéig okvetlenül eldől, hogy a villamosmű átadása zökkenés nélkül megtörténhessen. Tavaszig azonban állandó üzemműködés lesz és új gyárépítést nem tud létesíteni Kolozsváron.

lik fel a versenyt. Tel Aviv városi főmérnöke is budapesti fő: Szatmári Zoltán. Mérnökök legkönnyebben Haifában, a Habona építőtársaságnál, Jeruzsálemben, Jaffában, Tel Avivban és Tibériában helyezkedhetnek el.

A mérnökök után az orvosok a legkeresettebbek, annak ellenére, hogy az utóbbi években sok orvos vándorolt ki. Ezek azonban legtöbbször általános és a gyógyászat minden terére kiterjedő gyakorlatot folytatnak, úgy, hogy mellettük még szükség van specialistákra. Különösen röntgenológus van kevés, alig egy-kettő az egész országban, ezért röntgenrel felszerelt orvosok a főbb városokban biztos megélhetéshez jutnak. Ugyancsak hiány van operatőrökben, valamint jó szemészekben és bőrgyógyászokban. Fogorvos van elég. Visztekért, az orvos rendelőjébe, 25-50 piasztért (175-350 leit), a beteg lakásán 50-100 piasztért (350-700 leit) fizetnek. A megágyakorlatot folytató orvosok 80-100 fontot keresnek havonta, az állami, községi és kórházi szolgálatban lévők 35 font fizetést kapnak. Azoknak az orvosoknak, akik Palesztinában akarnak letelepedni, természetesen, tisztában kell lenniük az ott előforduló sűrűtűs betegségekkel, a trachonával, a speciális árszi vérbajokkal, amelyek egyébként majdnem kizárólag araboknál lépnek fel, a maláriával és eszenkivül azokkal az elváltozásokkal, amiket a középszer-

tengeri éghajlat a különben nálunk is ismert betegségekre gyakorol. Palesztinában egy nagy kórházzsérvesztet van, az amerikai Hadassah, amely az ország egész egészségügyét intézi. Központja Jeruzsálemben van. Kivüle, ugyancsak fővárosban, még egy hatalmas kórház van, a „Rot child-Spítal”.

Gyógyszerészekben nincs hiány. A zsidókon kívül, az araboknak és a nemet tel pászoknak is van gyógyszer-tárna.

Ujabbban, abban a mértékben, amelyben az ország ipara és kereskedelme fejlődik, ügyvédekre van szükség. A palesztinai igazságszolgáltatás kétféle: vallási és világi. A vallási igazságszolgáltatást úgy a zsidók, mint az arabok igénybe veszik, ha egymás között perlekednek. Az arabok a meguk vallási bíróságánál, a zsidók a Beth Din-nél. Abban az esetben azonban, amikor egy zsidónak egy arabbal vagy egy arabnal van ügye, a felek polgári bírósághoz mennek. A polgári bíróság három tagból: egy zsidóból, egy arabból és egy elnökből angolból áll. Ügyvédek mindkét esetben alkalmaznak. A választott bíróságoknál is. Erért a künnlévő ügyvédek majdnem kivétel nélkül szépen keresnek. Egy Vadass nevű volt budapesti bíró, például, aki Tibériában telepedett meg, egy év alatt letette, héber nyelven, a Palesztinában kötelező ügyvédi vizsgát és ma már jólmenő íródája van. Az ügyvédek keresete is megközelíti a 80-100 fontot. Különösen a földosztás kivétel nekik sok ügyet, mert abból kifolyólag számos per van zsidók és arabok között.

Tanár és tanító aránylag sok van Palesztinában. Ezek főleg Lengyelországból és Németországból vándoroltak ki és többnyire szerény viszonyok között élnek. Ha az egyetem megnyitik, valószínűleg ezen a téren is nagyobb lesz az elhelyezkedési lehetőség.

Az intellektuálisokról szólván, az írókról, művészekről és újságírókról is kell még néhány szót mondanom. Az írók, mint a világon mindenütt, nem élnek egyformán. Közülük nagy és feltűnő különbözőségek vannak. Egyesek, mint Klausner, Hamor Ben Avi, nagyon jól élnek, mások, mint Avigdor Fensztejn is, nélkülöznek. Könyveket Palesztinában alig adnak ki, a legtöbb héber könyv Stiebelből (Berlin) kerül ki. A kéziratosokat különben elég jól fizetik. A sajtóiparban folyóiratok oldalanként két fontot, ver-

Szent Eliz

Egy modern leány regénye

Irtá Szabó Imre (10)

— Mindjárt elmondom, de szeretném előbb megnyugtanni a község embereit.

— Est megam végzem el — szorgoskodott Eliz.

Kiment a katonához és meghagyta neki, hogy asonnal szólítsa fel az embereket, hogy nincs ok a félelemre. A katonák, ha bevonulnak, nem fogják őket bántalmazni.

— Mondja meg nekik, hogy én, a Kálmán menyasszonya, személyemben felelek minden egyes ember életéért és vagyonáért.

A katoná az almémorra állott és kihirdette Eliz parancsát. Itt ugylátásik már tudtak Kálmánról. Isteni rendelkezést láttak, csodát, amivel az örökkévaló gyakran a bűnös, de azért benne hívő embereket némelykor meg szokta menteni. Haszonszedtek. Az asszonyok is hasamentek, csak a papné maradt ott közülük Eliz és az asszonyok társaságában.

— Folytatom — szól a rabbi felesége. Braine asszony itt született ennek a templomnak az udvarában. A templomot pedig néhány, esztendővel Braine születése előtt fedezték fel. Régi, nagyon régi szingóga volt, amit talán egy földrengés valamikor elföldelt. Azután kiásták és újra templomnak rendezték be. Braine apja szolgálja volt a templomnak és amikor meghalt, férje lett a szolgálja. Az asszony pedig a nők templomrészen

szolgált ki. Szép meséket tudott Braine a templomról, amit úgy tisztelt, mint a rabbit és úgy szeretett, mint a gyermekét. Tudta, hogy amikor a templomot fölfedezték, kiásták a föld alól, az almémor közepén egy fohászakálás, kitudja, hány száz esztendő tudos ült, előtte a Talmud és tanult. Tudta, hogy Elíjás prófeta volt az órag és tudta, hogy soha semmi baj nem érheti a templomot.

A templomban az áhitatos csend szinte pihegett. Az asszonyok közelebb ültek a papnéhoz.

A papné tovább mesélt:

Braine asszony megrögzött hite volt, hogy a templom sérthetetlen. Az események éveikig neki adtak igazat, mert a hányssor tús ütött ki a városkában, ha a fél helység le is égett, a földből kiasott templom mindig érintetlen maradt. Pontosán tudta, mikor, melyik napon, milyen órában jönnek a halottak imádkozni oda és mikor szállnak le az angyalok szoltárt énekelni. Itt és a szent Tóra után az a templom volt a legszentebb előtte és meg volt győződve róla, hogy a jeruzsálemi szentély nem lehetett különb ennél. Nem volt fia, aki a kaddis-imát mondhatott volna érte halála után.

Eliz külön megmagyaráztatta a papnéval a kaddis-imát.

— Csak tud, aki erőt és erekséget képvisel — tudáskodott a papné — mondhatja a kaddis-imát, mert csak az erőt és az akarat, a erekségek és tanulmány tartatják fenn az elhaltak emlékeit.

— Kérem, folytassa! — nyugtalanodott Eliz.

Amikor Braine asszony férje,

Jisroel, a „vamesa” halálán volt, az asszony megígérte vele, hogy fűt, isten szent trónusa előtt, az igazság világában, elmondja róla mit tett a templomért és mennyire szerette és tisztelte azt a hajlékot.

Történet azonban egy (sai napon, épen Hossznapnap előtt, amikor nagy szelek jártak a községben és nagy s árzság is volt. Olyan vihar száguldott, hogy az embereket lekapta a lábukról. Este az emberek nagy megrögzöttséggel eljutottak templomukba és imádkoztak. Amikor pedig akantor a győgyörűség „Kol nidra” imába fogott, egyszerre valaki elkialtotta magát:

— Mindenki meneküljön! Ég a város!

A város égett. Mindenfelől lángok csaptak föl, a vihar a város egyik végétől a másikig vitte a paraszat, a közeli erdő is lángba borult.

A régi templom, is égni kezdett, Braine asszony nem hitt a szemeinek, gondolta káprázat és fogta a l kásában lévő holmit, vánkosokat, takarót, könyveket és berohant velük a templomba, amelynek égő plafonja már bromlott. Még volt ideje visszamenekülni a udvarba. Itt azonban a nagy lángokkal égő templom láttára kitérta karjait és mint egy eszelő, elkialtotta magát:

— Ég a templom! Ha ég, én is égni akarok!

És a gomolygó füstben berohant az égő templomba.

Megtörtént azonban, hogy épen a tűz java dühöngése közepette, eső ke-rekedett, valóságos vízvíz. Alig telt el néhány perc és az égő hátsak meg-

szüntek lángolni, fekete, vörös gersendék meredtek föl. A zsidók megnyugodtak egy kissé és amikor bementek a templomba, ott látták Braine asszonyt a tózaszekrény előtt kitárt karokkal, holtan. A füst megfojtotta. Itt n nevében, istenért halt meg. A község pedig azzal örökölte meg emlékeit, hogy fölforrott, rongyos ruhájától függőnyt cipáltatott és azt a függőnyt minden Hossznapnapkor a szentaszekrény elé tesik.

Nemcsak Hossznapnapkor, hanem olyan alkalomkor is, amikor le kell számolnunk az élettel.

Papós ünnepélyesség volt a rabbiné svavaiban, valami afektáltság is. Az asszony imponálni szeretett volna valamivel a modern nők előtt. Eiben azonban a zsidó nép lelke az egy darabja tántult ki a függőnyt történetében. Meggyőződte a nép kitéphetetlen hitéről és hogy ez a nép az, amely hitért tüzet rohan. Láttá beidő, hogy a mindenkori szolgálja, a görnyedő ember állat is megdicőülhet ebben a népben. Megsejtette, hogy miért épen ez a nyomorban, tenger gyűlölködés között élő nép akarja a megváltó szerepét játszani a világban. Meg kell ismernie ezt a népet, a saját népet, a Kálmánét és itt — szemtel-szembe Braine mártír-függőnyével — elhatárosta, hogy meg fog térni a zsidóság-hoz, amelyből szü ei kiasakították.

— Öt — mondotta magában — egy romlott társadalmi rend sodorta a húság és haszonérs útjára. Éa egy új világra nevelődtem bele, egy boldogabbba, egy új világba, amely most alahat, amelyet közülünk, zsidók közül csak n nárírvérel fognak építeni. (Folytatjuk.)

ben nálunk is
akorol. Palesztinai
szervezet van, az
hely az ország
téli. Központja
ivüle, ugyancsak
nalmalmas kórház
al.

nincs hiány. A
araboknak és a
van gyógyszer-

értékben, amely-
és kereskedelm-
van szükség. A
gátlatás kétféle:
lási igazságszol-
mint az arabok
egymás között
ok a meguk val-
ók a Beth Din-
azonban, ami-
arabokkal vagy
a felek polgári
polgári bíróság
dóbból, egy arab-
góból áll. Ugy-
alkalmazhat. A
is. Eseti a
rajdnem kivétel
Egy Vadas nevű
például, aki
meg, egy ér-
velven, a Palesz-
védi visagát és
ja van. Az ügy-
előlti a 80-100
földosztás juttat
abból kifolyó-
esidők és arabok

ányilag sok van
főleg Lengyelor-
ból vándoroltak
rény viszonyok
retem megnyílik,
ten is nagyobb
lehetőség.

ól szólvá, az
újságírókról is
mondanom Ak
mindenütt, nem
Közöltük nagy
éségek vannak.
er, Hamor Ben
k, mások, mint
is, nélkülöznek.
ban alig adnak
könyv Szeibeltől
szíratokat küön-
A szépróladó ni
két fontot, ver-

a, redres geren-
szidők megnyu-
Amikor bementek
a Breine szonyt
kítári karokkal,
totta. It n nevé-
A község pedig
mlékét, hogy fol-
től függőnyt csi-
függőnyt minden
tekrény elé lesik.
okor, hanem ol-
le kell számol-

ség volt a rabbiné
tektáltság is. Az
retett volna vial-
ok előtt. Eiben
lelének egy de-
göny történetben.
kítéphetetlen hi-
ép az, smely hité-
a belől, hogy a
gőnyedező om-
lhet ebben a nép-
gy miért épen ez
gyülölködés kö-
a megváltó szere-
ban. Meg kell is-
a száját népét, a
személt-szembe
nyével — elhatá-
térni a szidóig-
kisszkitották
dotta magában —
ni rend sodorta a
a utjára. Éa egy
em bele, egy bol-
ágb, smely most
lünk, szidók közül
gnak építeni.
juk.)

sekért egy-két-három fontot (700-1400-2100 leit) adnak. A könyvek nagyon jól fogynak, — ha olcsók. Mert leginkább olcsók az olvasói, akiknek nincs sok pénzük. A művészek sorsa az irókéhoz hasonló. A heber lakosság szárylagos kis száma miatt még nincsenek abban a helyzetben, hogy kizárólag művészetüknek éljenek. Eseti kénytelenek (ha sikerül nekik) ipari műtermekben és mérnöki irodákban dolgozni. Tárlat ritkán van és akkor is kevés képet adnak el. De ezeket szintén olg drágán. Különösen Tel-Avivban, ahol a gaudg szidó eszládok most rendezik be lakásaikat. Egyébként Palesztinában a gyakorlati munkás az elsőség.

A művészetet luxusnak tekintik és luxus csak kevesen ünnek. A művészek között kell zenével foglalkozókról is megemlékeznem, akik aránylag még a legjobb helyzetben vannak, mert a városokban majdnem mindenki (főleg a fiataloktól) tanul valamilyen hangszeren. Ezen a pályán Palesztinában még feltétlenül van felvételképesség. Tel Avivban van csak zeneiskola, a Hopenko féé, és nagyon jó inéást, de a város olyan halttan méretében fejlődik, hogy egy még magálma mellett. Hatfában, Jeruzsálemben csupán egy egy zenetanár van, más városokban egy sincs. Ugyancsak fényes anyagi és erkölcsi kilátási lehetnek a palesztinai turnéra menő zenészek és táncművészeknek, akik szalkalommal, a köelségénél fogva, Egyiptomot is könnyen felkereshetik. Színészek, akik hivatalunkból élnek, még nincsenek Palesztinában. Tel Avivban most építik az első, komoly, nagy színházat, abban az igari művészek minden bizonnyal jó megálhatást fognak találni.

Az újságírók lényegesen jobb helyzetben vannak, mint nálunk. A jeruzsálemit nagy napilapnál, a „Hareze“nél és a Doar Hejomonál a szerkesztőknek 40 font (28 000 leit), a főmunkatársaknak 25-30 font (17.500-21.000 le), a riportereknek 15-20 (10.500-14.000 le) fizetésük van hivonta

Ben Ami

A köztisztviselők kedvezményes élelmiszerei. Magirta az Uj Kelet, hogy a köztisztviselők ked vezeményos áru szövetvel való ellátása körül súlyos vissz-élelések történeltek, amelyeket az ügyészség fog ki deríteni. A köztisztviselők részére kiutalt eszövetből ugyanis elonyészen kevés juttott a tisztviselők részére, mert a készlet legnagyobb része titokzatos uton a zugekereskedők raktáraiba került. A botrányroszat ezzel még nem ért véget. A CFR. felosztott jólti raktáraiból a köztisztviselők részére kedvezményos áru cukrot, rizst és mazsolát helyeztek kilátásba a köztisztviselőknek. Azonban szomorú eszládás érte a tisztviselőket a kedvezményos áru „élelmiszerek“ átvételétől. Kint, hogy a cukor kiloveren százaléka ezomagolópírból, rovar és állati hullából, fadarabkákból, rozsdás szegekből és kőtörmelékéből áll. Hasonló volt a helyzet a riaszkásnál is. A mazsola felismerhetetlen s e székakás. Totódon dr. városi tisztí főorvos azonnal lefoglaltatta a jólti raktárban talált készleteket és munkatársuuknak kijelentette, hogy a lefoglalt árut csak állatok etetésére lehet felhasználni, mert emberi táplálko ársa nem csak alkalmatlan, de éleveszélyes is jár.

Konstantinápolyban tarthatatlan a szövetségesek helyzete

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, november 8. A szövetségesek konstantinápolyi főmegbízottai, az események legújabb alakulására való tekintettel, újabb utasításokat kértek kormányaikól bizonyos intézkedésekre, amelyek egyértelműek az ostromállapot elrendelésével. Ennek a kérelemnek főleg az az oka, hogy a konstantinápolyi hatóságok intézkedései még mindig ellenítőben vannak a külföldiekre vonatkozó előnyös jogszabályokkal, így például a kapitulációk fentartása és bizonyos katonai vámtarifák. A megbízottak azt kívánják, hogy a régi állapot legálább a békekonferencia tartama alatt megmaradjon. Szükség van ostromállapotr az állandó eszavargások miatt is. A legújabb londoni Reator-jelentés szerint Konstantinápolyban a tüntetők négy angol katonát késszúrásokkal megsebesítettek.

Még veszélyesebb a helyzet Csanak környékén, ahol a török eszendőség előreyomult az angol drótkadályokig

és ezzel megakadályozta, hogy az angol mosgórészek állítsák a hárommérföldes zónát. A szövetségesek fő-megbízottai iparkodnak az aggasztó helyzettel megbirkózni, mert nem kívánják Törökország belügyeibe avatkozni, de nem restellenek vissza attól a felelősségtől, amellyel a rend tartását Konstantinápolyban magukra vállalták.

A lapok tudósítóiának jelentései szerint a törökök akciója lerontja a leplet Kemal teréről, amelynek az a célja, hogy a szövetségeseket eltávolítsa a török földről. Ezzel kapcsolatban a „Times“ kifejti, hogy a szövetségesek nem távozhattak el Konstantinápolyból, mert a kiállítás után veszedelmes zavargások következtek be a városban. A „Morning Post“ hangsúlyozza, hogy Nagy-Británia óvakodik mindenről, ami a mozlimok érdekeységét sértené, de megállapítja azt is, hogy

a lausannei konferencián a szövetségesek nem óvhatják meg tekintélyüket, ha most kivonulnak Konstantinápolyból

A legújabb táviratok szerint Konstantinápolyban a helyzet súlyossá vált. Az állandó tüntetések nagy pánikkal töltik el a szultán-hü törököket és az idegeneket. Rifat bej ötezer emberrel és jelentékeny tartalékkal rendelkezik. A kemalisták szakadatlannul soroznak. Hir szerint a tráciai török eszendőség az angol állásokig nyomult előre és Csanakban új eszertűzések voltak a kemalisták és az angolok között.

Az angol sajtó felsóítja a kormányt, akadályozza meg, hogy a törökök a Bükánon előrenyomuljanak.

A negyhatalmak képviselői Konstantinápolyban kihirdették az ostromállapotot az idegen lakosság életének és érdekének biztosítására. A legutóbbi események pénzügyi és kereskedelmi válságot idéstak elő Konstantinápolyban. A tőrszét bezárták. A magánforgalomban a török pénz árfolyama nagyon hanyat-

lott, külföldi devizákban pedig nagy haussz mutatkozik.

Konstantinápolyban a tüntetések komolyra fordultak. A tömeg bezuata a keresztények ablakait.

— La Angliával!

— Le a szövetségesekkel! — kiáltották. Így vonultak végig a főbb utcákon. Politikai körökben azt hiszik, hogy a kemalisták a tarthatatlan helyzet miatt tüntetnek és még a lausannei konferencia előtt véget akarnak vetni a megszállásnak. A szövetséges tábornokok közötték Rifat bejjet, hogy

Konstantinápoly ak eszérés alatt kell maradnia.

Rifat ezzel szemben kijelentette, hogy minden ellenőzést visszavonul, mert előbb utasítást kér Angorából. A csanaki helyzetről Herrington tábornok ma megbeszélést tart L. mid pasával.

London, november 8. A „Daily Chronicle“ megállapítja, hogy a mudániai fegyverszünet már is holt betű.

A semleges zónát a kemalisták többször megsértették s a mostani álamcsínyel kijtszótták a szövetségeseket.

A lap hevesen támadja a kormányt s megállapítja, hogy Nagybritánia vagy képtelen, vagy nem akarja fenyegetett nemzeti becsületét és törökországi alattvalóinak életét megvédeni. Ugyanerről ír a „Daily News“ is, amely szerint a kem listák helyzete most sokkal erősebb, mint a mudániai egyezmény aláírásakor, mert

az azóta összevont török haderők minden pillanatban készek az előnyomulásra.

Konstantinápolyban több mint hárommillió keresztény él izgalomban. Az angol és francia kormányoknak egy-egy eszges akció tervben kell megállapodniok.

Kemál csapatokat skart áthozni Konstantinápolyba

London, november 8. Kemalista csapatok Lampsakiál át akartak kelni az európai partra. Egyidejtűleg megakadályozták, hogy a görög zászló alatt Romániába és Oroszországba élelmiszert szállító hajók ujukat rendelkezési helyükre folytathassák. A kemalisták ezzel megszegték a fegyverszüneti feltételeket. A jövőben a szövetségesek flottája fogja megvédelmezni az élelmiszert szállítmányokat.

A szultán nem ismeri el a lemondását

Konstantinápoly, november 8. A szultán proklamációt becsótt ki, amelyben megcsólja a lemondását. Egyben közli, hogy a kormány leköszönését elfogadta, de kéri a nagyvezért és a lemondott minisztereket, hogy a legsürgősebb ügyeket lássák el, amíg az új kabinet megalakul.

Párisból jelenti a Reuter-ügynökség: Sir Rubold konstantinápolyi angol főbiztos audiencián jelent meg a szultánnál.

PILPUL

Nagyon helyes belügyminis-ter ur, nagyon helyes, hogy meglette a szükség s intézkedéseket. Nagyon helyes, hogy gátat vet a propagandának. A legtöbb ideje, hogy megfélemlenék a szükséges intézkedések és megakadályozzassék a propaganda. Hogy miről van szó? Miről másról, mint a kivándorlási propagandáról? Aradmegyében például dul ez a propaganda. S az emberek is dülnek, helyesebben mondva dülnek a propagandának. És ha dülnek, bedülnek. Masszóval kívándorolnak. Ez kellemetlen dolog, mert rontja a népességi statisztikát és minthogy est rontja, államellenes. A belügyminis-ter tehát intézkedett. Aminek mi kétszeresen örülünk. Örülünk, mert látjuk, hogy a magas kormányzat előtt kezd becses lenni az emberanyag, amellyel ezeltűt kutynál törődött és örülünk, mert sejtjük, hogy a belügyminis-ter, ha valóban intézkedett, csak úgy intézkedhetett, ahogy est minden épkézláb elme elképzeli. Vagyis nem arról intézkedett, hogy a kivándorlás személyi propagálói tűnjének el, hanem hogy a tárgyi propaganda. A kivándorlási ágenset, aki személyi be lehet csúzni, de nem lehet becsúzni azt a másik ágenset, aki fogalom. Est a másikat úgy hívják, hogy szegénység, úgy hívják, hogy rossz munkasikalom, úgy hívják, hogy lakástalanosság, úgy hívják, hogy drága túzifa és drága enniváló. Ennek a másik ágensnek nagyon kiterjedt személyzete van, est nem lehet olyan könnyen lehetetlené tenni. Azaz hogy lehet. Ugy lehet, hogy megszüntetik a szegénységet, teremtenek munkasikalmat, építenek lakási, olcsóvá teszik a túzélet és a kenyert. Mi reméljük, hogy a belügyminis-ter így intézkedett. Eszt helyeselnünk már előre annak az intézkedésnek.

Valami tulságosan nem bővelkedünk semmiben, de van egynemű hiány dolog, amiben nem szenvedünk hiányt. Többek közt a lakástalanosság. Lakásban van hiány bőven, de a lakáshiány aztán hiánytalan. Ha tehát hiánytalan, el is lehet venni belőle. Itt Cincyot el is fognak venni a nagyon is hiányos lakásokból és ezzel a hiány még hiánytalanabbá válik. Aki ismeri a dolgokat, tudja, hogy nincs hely a világon még egy, ahol akkora inaség volna lakásban, mint épen Cincyot. Itt a lakáshiány nem egy anketót teremtett, de egyen anketó se tudt lakást teremteni. Mit csinál ilyenkor egy bőkezű város? Kinyilatkoztatja a kizártnai igót: ereszszétek hozzám a huszársgot! És ha a huszársgot nincs hová tenni, én huzódjanak még összébb a lakástulajdonosok. Eszer meg ezer ember lóg a levegőben, fadéltelenül, a fő, hogy gavallérok legyünk a huszárokkal szemben. Nincs snájdigabb valami a huszárnál és nincs snájdigabb valami a gavallériánál. Csak lekérnedi lehet és egyhanaleg felkiáltani, hogy életünk, vérünk és utolsó vachunkat az ilyen snájdigságokért.

Budapesten kétezer hangverseny és ötszáz bál lesz a téle. Budapestről jelentik: A tavalyi hangverseny és bálórület után az idei szezon sokkal magaslabbnak ígérnek. A hangversenyrendező iradkál már szeptemberben lekötötték az összes koncerttereket kétezer hangversenyre, bár időközben a Zeneakadémia termet, ahol a legnagyobb koncertek szoktak lenni, jelentékenyen megdrágították. Egy estére 15 ezer koronát kérnek egy teremért a tavalyi háromszet koronás teremérek helyett. Magnez jobbdtak a rendezéssel jrtű egyéb esztéségek is. Bál legálabb ötszáz lesz az idén, ami legjobban bizonyít, hogy a Vigadó minden estére le van már foglalva.

* Érm hályfalvai előfizetőink figyele é: felhívjuk azon körülményre, miszerint lapunk expediálása folyó hó 10 től kezdve postán címszalagon történik.

TUNGSRAM

A LEGTARTÓSABB ÉGŐ TÖKÉLETES
LEGGAZDASÁGOSABB ÉGŐ VILÁGÍTÁS!

HIREK

— Marzescu miniszter dönt a szilvői munkások kollektív szerződésének ügyében. Bukarestből jelentik: A munkügyi miniszteriumhoz érkezett távirat szerint a kollektív bányák és munkások között a kollektív szerződés ügyében hosszabb idő óta tartott tárgyalások befejeződtek. Bizonyos kérdésekben nem tudták megegyezésre jutni és ezekben Marzescu munkügyi miniszter fog dönteni.

— A kolozsvári lakók népgyűlése. A Kolozsvári Lakók Szövetsége tegnap este elnökségi ülést tartott a szövetség titkári helyiségében, ahol hosszú vita után elhatározták, hogy a kolozsvári polgárság összességének bevonásával a jövő héten négyezredes népgyűlést rendeznek. A népgyűlés tiltakozni fog elsősorban a katonai rekvirálások ellen, amely teljes felborulással fenyegeti a már ugyis zavaros lakásügyi viszonyokat. Törvénytelennek bélyegzik meg a katonaság eljárását, akik az agyon-sanyargatott polgárságot újabb sakklatásoknak teszik ki. A népgyűlés követelni fogja, hogy a katonai rekvirálásokat három évre visszamenőleg vizsgálja felül egy pártatlan bizottság és állapítsák meg, hogy az elköltszött katonatisztek lakásai hogyan jutottak illetéktelenek birtokába. Foglalkozik a népgyűlés a lakáshivatal reorganizációjának súlyos problémájával is. Követelni fogják, hogy a helyigminiszter gyökeres változásokat eszközöljön a lakáshivatalnál, amely a mai összetételével nem áll feladata magaslátán. A népgyűlés tiltakozni fog a horribilisan felemelt városi adók ellen és hosszú idő óta ez lesz az első eset, hogy a polgárság összessége kifejezésre juttatja véleményét ez irányban.

— Kolozsvári érdekeltségek a szállítási viszonyok ellen. David iparügyi felügyelő tegnap délelőtt értekezletre hívta össze a kolozsvári kereskedelmi és ipari érdekeltségeket a kolozsvári iparkamara kis ülésében. Az értekezletnek annak megállapítása volt a célja, hogy a vasgöngyölítő bizottság feloszlása javított-e a helyzetet. Az értekezleten résztvettek dr. Kiss Mór a gyárparosok részéről, dr. Feilitsch Rudolf, a Fegyverszabó utcai titkár, Ujhelly György, a gabonaszindikátus vezetőtitkára, Deutsch Mór és Székely Béla a szállítószövetség megbízásából, C. Cluza iparkamara titkár és Craun a Sfatu alnöke. Az egybegyűlteket megállapították, hogy a vasgöngyölítő bizottság feloszlása kedvezően befolyásolta volna a szállítást, ha a CFR a kamionos felállításával nem monopolizálta volna a szállítást egy szűk érdektérre. Súlyos panaszok merültek fel abban az irányban is, hogy a CFR nem használja ki kellőképpen a rendelkezésre álló vasgöngyölítőket. Ennek az az oka, hogy az erdélyi vasutiszervezetek nem rendelkeznek kellő mennyiségű vasgöngyölítővel, mert sokkal kevesebb kocsiuk van, mint a kisebb regáti igazgatóságoknak. Súlyosbítja a helyzetet az is, hogy a javításra szoruló vasgöngyölítőket Németországba viszik és a megjavított kocsiokból csak a regáti felvezetőségek kapnak. Ezen ügy lehetnének segíteni, ha Erdélyben építenének vasgöngyölítő műhelyeket, ahol a rossz erdélyi vasúti kocsikat megjavíthatnák. Dr. Kiss Mór rámutatott a szállítási körülményekre, hogy ha a kereskedők csak a legkisebb hibát követik el, úgy drákói szigorúsággal büntetik, amely sokszor az egész üzletét veszélyezteti. Különösen súlyos az a rendelkezés, amely szerint a CFR vagy vámvivataltok hibái miatt is a szállítókötésért büntetik. Hosszú vita volt az új kamionos-üzemre köztul is, amelynek szigorú kikötései egyáltalán nem fedik az új, és

Franciaország bejelenti Amerikának fizetésképtelenségét

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, nov. 8. A kamarában Louchour nagy beszédben előfolyja az a felfogást, mely szerint a franciák túlbecsülték Németország fizetőképességét. Szerinte Németország anyagiában is fizethet eszentul, neha a Sünnessel való beszélgetések során rájöttek arra, hogy nem várhatnak sokat anyagiában sem Németországtól, mert Sünnes személye nem feltétlenül keltett és különösen az a bejelentése volt szenzáció, amely szerint Franciaország képtelen megfizetni hármillió dollár amerikai adósságát. Louchour harsoglyosza, hogy a legjobb volna, ha Németország fizetésképtelenségét jelentene, mert ebben az esetben a német pénzügye-

amelyet a kibocsátástól a közönség vár. Igazságtalan a rendelkezés az a része is, amely szerint az egyszer kifizetett fekbörzset semmi körülmények között sem fizetik vissza, még akkor sem, ha azokat a CFR hibájából szedték be. Az értekezlet elhatározta, hogy panaszait és észrevételeit részletes és a legpontosabb statisztikai adatokra kiterjedő memorandumban hozza az illetékes miniszterium tudomására.

— Egy bukaresti lap a magyar katonai mozgóhadjáról. Az „Indreptarea” magyarországi magánértesítései szerint ott lézaz katonai tevékenység folyik. A hadkiegészítő hivatalok egész nyíltan működnek és hetenként 3000 „özkéntes” vonulhatnak be. Ugyanezen forrás szerint a magyar kormány az 1900-as korszakot behívta egyvergyakorlatra. A legteljesebb fenntartással közöljük bukaresti lejtársunk „magánértesítését”, amely az antantbizottságok szigorú ellenőrzése mellett teljesen lehetetlennek látszik.

— Haladékat kaptak a bevonuló katonák: ulók. Bukarestből jelentik: A hadgyminiszterium december 1-ig meghosszabbította az 1923. éves korszakhoz tartozó és szolgálatukat elhagyó katonák tanulókat kérvényeinek benyújtási időpontját.

— Filmbotrány a vilnai zsinagógában. Vilnából jelentik: A napokban igalmas incidens adódott elő az itteni zsinagógában. Egy lengyel filmvállalat felvételt akart készíteni a zsinagóga udvarán és ebből a célból több zsidónak masszírozott, de rendkívül komikusnak ható öltözködésű színészt hozott oda. Epen ebben az időben jöttek a város zsidó lakosai is a templomba, hogy szokásos délutáni istentiszteletet tartassanak. Amikor a színészeket meglátták, rendkívül felháborodtak a masszírozók és, mivel az hitték, hogy őket akarják gúnyolni, megakadályozták a felvételt. A monitör rendőroket hívta, de a zsidók nem engedtek. Végül a színészek kénytelenek voltak felvétel nélkül eltávozni.

— Az italmérések szocializálása Ausztriában. Bécsből jelentik: A szocialdemokrata párt legközelebb egy törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé, amelyben kéri fogja az italmérések szocializálását. E törvényjavaslat értelmében csak az államnak és közönségnek lenne joga italt kimérni. Az italmérések italta hasznának egytized részét az állam, egyrészt az antialkoholizmus elleni küzdelemre, egyrészt pedig az alkoholizmus áldozataitól való gondoskodásra kell fordítani. A törvényjavaslat szerint 1926-ban megszüntetnek az összes italmérések számára a koncesszió és az időn túl már csak a közönség és állam volna feljogosítva, hogy italkimérési engedélyeket adjon. Ez az engedély ahhoz a feltételhez lenne kötve, hogy az item alkalmazottai nem részesülnek az eladott alkoholmenyiség után semmiféle haszonban és így az eladónál nem lennének érdekelték. Az állam

ket még helyre lehetne hozni. A márka it bilálása ma már a jelenlegi helyzetben lehetetlen.

Poincaré okkupálni akarja a Rajnantól

Páris, nov. 8. A kamarában Poincaré kijelentette, hogy a katonai ellenőrzést a versaillesi békeszerződés alapján tartják fenn, amely szerződés szerint a Rajna balpartjának kiürítését Németország kötelezettségeinek teljesítéséhez köti. Franciaország figyelemmel vár és idői enged Németországnak kötelezettségeinek teljesítésére, de nihelyt annak nem tessz eleget, élaí fog az okkupálás jogával. Poincaré szavai óriási taps fogadta.

személyt minden rendelkezésre álló erejével támogatni azon szövegű tulajdonosokat, akik termelésükből nem szes es italokat főzönek, hanem a szövegű mint gyümölcsöt vagy egyéb élvezeti cikket hoznak forgalomba. A keresztényszocialisták, neha egyrésze egyetért a szocialdemokrata javaslat antialkoholista tendenciájával és azt szívesen támogatja, mégis túlmesszemenőnek tartja a szocialisták kívánását és az a véleménye, hogy a törvényjavaslat túlságosan belynyul a magántulajdon jog szankciójába. Epen ezért nagyon valószínűleg, hogy a törvényjavaslat változatlanul keresztülmegy, viszont valószínű, hogy a keresztényszocialisták egyik frakciója annak dacára a törvényjavaslat fobb pontjait a parlamentre a magáévá fogja tenni.

— Az éhező oroszországi zsidó gyermekek felszegélyezésére alakult bizottsághoz újabb a következő adományok érkeztek: Dr. Vajna Leórné, Felvinc 40 lei, Szabó Évi, Elli és Any gyűjtése 705 lei A lugosi izr. népiszkola gyűjtése dr. Lenke Manó főrabbi utján 1830 lei az alábbi részletezés szerint: Friedmann Sándor 183, Krausz György 155, Dobó Ilus 130, Epstein Pál 111, Fried Izre 103, Feldvári I 102, Bronfeld Edit 100, Reiszner Magda 100, Galanda Lené 95, Spitzer Rózi 94, Singer Pál 84, Szidon Aenny 83, Waldner A. 82, Izai Gy. 81, Sándor György 72, Held N. 58, Kionstein N. 57, Moskowitz L. 55, Kármán N. 55, Bodor Erzi 30 lei Működ a bizottság hálás köszönetet mond a nagylelkű adakozóknak és gyűjtőknek, egyben nyomtatékosan kéri mindazokat, akik gyűjtőleveket kaptak, hogy a gyűjtést haladéktalanul megkezdni és az eredményt sürgősen beiktadni szíveskedjenek, mert az éhező györmel nem szüntelnek s az éhező gyermekek megmentése csak gyors segítségadással lehetséges. Pénzajánlások a Banca Mobilisra (Cluj, Reg. Ferdinand) „az éhező gyermekeknek” számla javára intézendők, az egyidejű értesítés pedig Weisz Belánéhoz (Cluj, Traian 38) küldendő.

* A Nögyelet tevéteye. A kolozsvári izraelita jótékony Nögyelet szombaton, november hó 11-én este 8 órai kezdettel a Sfatu Negustoresc összes termében beléptidj-mentes teatst élyt rendez. Egy tea ára 25 lei. Múltán névszerinti meghívók nem küldettek szét, az egylet tagjait és az érdeklődő t. közönséget ezuton hívja meg sz szindóeg.

— Mennyivel drágább az élel Bécsben, mint másutt. Bécsből jelentik: Az állami statisztikai hivatal közlése szerint, Oroszország mellett Ausztria a világ legdrágább országa. Pár hónappal ezelőtt a jövalatású külföldiek najdnem ingyen megélték Bécsben, ma már azonban a drágaság oly nagy, hogy eztrák koronával Németországban, sőt Csehszlovákiában is olcsóbban lehet kijöani. Az erről szóló statisztika Romániára vonatkozó része a lei négy-

százsz kursusa mellet a következő árakulást mutatja: mérítetáni ruha angol szövetből 2000—2500 lei, regán 2000 lei, ruha: cseh vagy német szövetből 1200—1500 lei, Luxuscipő 1000 lei, strapacipő 500 lei, sefiring 125 lei, elsőosztályu ebéd a Grand Hotelben 14 lei, tejeskávé 750 lei, egy pohár tej két lei, egyágyas szoba elsőrangú szállóban 22 lei, villamosjegy 150 lei Bőcsben. Tehát jelentősen olcsóbb az élet Romániában, amely pedig szükségleteit jöformán csak import útján fedesi. A lei újabb emelkedése folytán azonban az olcsóbbodás még jelentősenbb. Legjellemzőbb erre, hogy a „Cavalla” cigarettá ára ötszázsz leikurus mellett Romániában 250 osztrák koronába kerül, míg Bőcsben már a legutóbbi tarifsemelés előtt 650 korona volt egy doboz Cavalla ára.

— Házasság. Fränkel Farkas Retegről eljegyzte Zacharovits Zsófiát Szálváról. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Dr. Radsay és neje Fényes Janka tánciskolájában (ref. kollégium tornaterme) november 15-én kezdődik az új baba, diák és felnőt kolos. A kedvezményes tisztviselő kolosba kizárólag tisztviselők és főiskolai hallgatók jelentkezhetnek a Gombos papirtárlatba. (Dák Ferenc-u. 12.) Folyó hó 11-én és minden szombaton este 8-tól nagy gyakorló kolos.

* Várady Ilonka táncakadémiján a kat. gimnázium tornatermében (Farkas-u. 2.) szombaton este (nov. 11) 8 órai kezdettel műsoros táncestély. Az egyetemű ifjuság felőrsélya is ezen estély keretében lesz megítarva. Tánc regglig. Műsor. Közreműködnek: Szabados Piroksa (a Magyar Sínház kiváló művészője) kölleményeket ad elő, Szabó Zoltán (a Román Opera baritonistája) előnkli Gounod: Valentin imája (Faust-ból), Schuter: Aufenthal. Kollár Károly hegedűművész, koncert mester: Sarasate. Spnyel táncok (Playre Zapa teadé) és Várady Ilonka balettnő vendégeiből föllép Szentkirályi Sárika és Erdős Laolka, Menfistie. Bransara táncol Pál Mariska és Z. hán Irén. Vendégeket szívesen látunk. (Külön meghívók nem lesznek). Beléptidj személyenként 30 lei. Hideg buffet és italokról gondoskodva lesz. Táncos a kiváló Jazz-Band az alkalomra kibővitett zenekara játszik. A hirdettat kedvezményes tisztviselő kolos a hó 15-én kezdődik A 110 lei tándjából beiratkozásokor csak 60 lei fizetendő, a párisi Shymai és Tango Milonga tanítva lesz kolosában. Beiratkozni Rózsá-u. 4. alatt és az iskolában lehet.

* Előfizőink figyelmét ez nion hívjuk fel arra, hogy előfizői díjak inaszakára kizárólag clantak jögesülnek:

Gross Henrik, Hirsch Manó, Siegelstein Géza, Simon József, Schwartt Slomó, Somogyi Márton tisztviselőink, Mendelsohn Mózes Huedin ideiglenes megbízott, az Uj Kelet fiókiadóhivatala Oradea Mare, a Kelet Hiriapireza Arad és az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Központi irodája által eddig is megbízott és újabb felkért irak.

* Pályázat. A Tarbut orsz. iskolagyegysélt nyilvános pályázatot hirdot a cluji iju- és leánygimnázium egyers präjának készítésére. A pályázat mintákkal ellátott irásclil srajánlattal történik. A pályázók a szükséges modclclket és rajclot naponta a cluji gimnázium (S. r. Gen. Berthelot 8.) helyiségében dr. S. lnyí Géza tanárnál nézhetik meg, ahol ezen pályázatra vonatkozó összes felvilágosítások is megkaphatók. A pályázat beadásának határideje 1922 november hó 15.

Jól berendezett vidéki könyvnyomda eladó. Leveleket a kladóba kérek.

Megérkeztek a legújabb párisi és bécsi modellek. Kalapalkításokat a legújabb divat szerint jutányosan vállalok. Masamód cikkek gyári árban kaphatók. Moskovits Rózsika Cluj—Kolozsvár, str. Memorandului (v. Unió utca) 9. sz. 1427

A romániai zsidóság községi és jogviszonyainak rendezése

Második közlemény

Tegnap lapunkban ismertettük dr. Eisler Mátyas kolozsvári főrabbi zsidó községi törvénytervezetének általános részét. Alábbiakban vázolni fogjuk, milyen javaslatokat tesz dr. Eisler a községi szervezetről gyakorlati kiépítés tekintetében. Már most hangsúlyoznunk kell, hogy az Új Kelet számos pontban nem ért egyet az ismertetett javaslattal, de éppen az ügy rendkívül fontoságára való tekintettel köztársaságunknak tartjuk, hogy mint Erdély egyetlen zsidó lapja, teret adjunk olyan zsidó vélemények megvitatásának is, amelyek nem mindenben fedik a miénket és ezzel előmozdítanak egy objektív közvélemény kialakulását. Ilyen értelemben regisztráljuk dr. Eisler főrabbi javaslatát is, amelynek kritikái méltóságára majd visszatérünk még.

II.

Dr. Eisler tervezeténél következő 3 fejezete a zsidó autonóm szervezetek hármas tegeződését állapítja meg az alábbiak szerint:

1. A zsidó község 3 intéző szervvel, egymint: előljáróság, választmány, naggyűlés.
2. Hat tartományi szervezet és pedig: a) Mennónia, Olteni, Dobrudza; b) Moldva; c) Beszarábia; d) Bukovina; e) Erdély I. (Kehal Jisrael rituus községe) és f) Erdély II. (ortodox rituus községe). Itt is 3 intéző szerv van, ugyanint: tartományi előljáróság, tartományi bíróság, tartományi naggyűlés.
3. Az országos szervezet 3 intéző szervvel, u. m. országos előljáróság, országos bíróság, országos naggyűlés.

Ebben a részben több nehéz probléma merült fel, amelyek számára meggyőztető megoldást kellett találni. Az első az, hogy a zsidó község egységének megővése mellett biztosítani kellett az eltérő ritusbeli ánya lakos fenntartását, ami részben a lelti-temereti szabadság, részben a szerelt jogok tiszteltetésben tartásának elvéből következnek. Ezt a kérdést már a májusi aukté részben megoldotta olyanformán, hogy elvben csak egységes községeket ismer el, de kivételt engedélyez az ókirályságban a spasol-szafard és Erdélyben az ortodox községek számára, amelyek eddig is fennállottak. De az egységes község keretén belül is figyelni kell lanni és ezt dr. Eisler szervezete úgy kívánja biztosítani, hogy meghatározott számú községi tagoknak megengedi temporegységesítés lehetőséget, melyeket a község meghatározott mértékben szubvencionálni tartozik, megmaradván felügyeleti joga a templon-egyesület felett, de akadály, hogy azok rituális ügyeibe beavatkozhatnak.

Ugyanezen elvi alapon engedélyezi a tervezet az Erdélyben a két rituus alapján fennálló községeket tartományi szervezetekéül kiállítását is. A jogfolytonosság alapján rekonstruálva, az imperiumváltás után ténylegesen újalakult Erdélyben mindkét Magyarországon működésben volt szervezet, amelyeknek megbüntetésére nincs semmi jogalap. Annál kevésbé, mert a tartományi különállás lehetőségére nélkül állásbiztossá válnék az engedélyezett községi különállás is. Mert a tartományi szervezeteket a községekkel szemben hatóságai jog kell hogy megjeltsse, amely nélkül az autonómiának ismét nem volna értelme, sem gyakorlati célja.

Ami pedig az egész ország zsidóságát valóban közösen érdeklő ügyeket illeti, ezeknek intézésére és képviselésére szolgál az országos autonómia, amelynek hatásköréből következtetésen ki kellett venni a kolozsvári, ritus és az iskolatartás összes kérdését. Az országos szervezetnek így is megmarad az a

nagy jelentősége, hogy minden ritusbeli különbségen túl szimbolizálja Románia egész zsidóságának ideális egységét és azt gyakorlatilag is érvényesíti a kormánytól és más közhatalmakkal, más felekezettel és más országok zsidó szervezeteivel szemben, valamint hogy ő van hivatva az ország zsidóságának általános (nem vallási) jellegű kulturális és szociális érdekeit megvédeni és országos intézmények felállításáról biztosítani. Más természetű egység a felekezeti élet terén a mai zsidó nemzedékben el nem érhető, megmaradván természetesen a politikai egységre való törekvés lehetősége, persze nem egyházi, hanem politikai szervezetben, amelyről azonban esuttal nincsen szó.

Ugyanezért a rabbi kérdés, mely az ókirályságban eddig teljesen rendezetlen volt, csak hiteles való vonatkozásban oldható meg egységesen az egész országra nézve, amennyiben a törvény megállapítja a rabbi világi képviselését (a megbeszélés tervezet nyolc középkorokai osztály elvégzését követeli meg) és elismeri vallási kérdésekben való kizárólagos illetékeségét. De teológiai képességek mérését logikusan csak a tartományi szervezetek határozzák meg, melyek a javaslat szerint nagyjában egyfele vallási felfogású községeket foglalnak magukba. És ha az országos zsidó autonómiának nem engedhető meg a rabbiak illetékeségre való beosztása, annál kevésbé engedhető meg a kormányhatóságoknak. Lehetetlen tehát belenyugodni a hivatalos tervezetnek abba a rendelkezésébe, hogy a rabbi-választást jóváhagyás végett fel kell terjesztetni a kormányhoz. Hiszen a gnyja volna az önkormányzati elvnek! Pedig az elvnek ilyen megoszfalására számos más példa is van abban a tervezetben. Pld. a községi választásokat a helyi közigazgatási hatóság ellen őrsége alatt kell megjelteni. Ez csakugyan így volt — a középkorban.

A hivatalos tervezetnek, amelynek szerkesztője egybőként ókirályságból zsidó ember, egész tartományt érintő a friss emancipációs festék azagy. Valamint az 1807 iai párisi zsidó naggyűlés által elfogadott szervezeti terv a nem sokkal előbb elnyert emancipációért azert hálatartozás fejében az egész „mosaikus kultúra” kiszolgálója az államhatalomnak, hasonló mentalitáshól folytatja a bukaresti tervezet is már címében azó „a no-nitus kultúra rendezéséről”, ami határozottan elvetendő, mert a hitét a hírók legszembélyesebb érdekvilágának köré tartozik, amely azert nem ürhet meg semminemű kivételtől eredő beavatkozást. De azert választ a kolló módcsítással át kellett venni a francia szabályzatból és éppen a rabbitestületre vonatkozólag. A francia konszisztórikus rendszerben, mint ismeretes, rabbi elnök minden testületi szervben. Ehelyett dr. Eisler tervezete — az egyes község kizárásával, ahol megmarad a jelen állapot, mely szerint a rabbi nem foglal helyet az intéző testületekben — a tartományi és országos szervezet minden testületi szervében kettős elnökséget állapít meg, smennyiben a világi elnök mellett rabbi szerepel, mint társelnök. Ezenkívül a tartományi és országos bíróság tagjai felsorolásban a világiak és felsorolásban az egyháziak körül választandó. Továbbá a bíróságok rabbi-tagjai tartományonként egy-egy rabbitanácsot alkotnak, amelynek elnöke a tartományi főrabbi címét viseli, az országos bíróság rabbi tagjai pedig a 6 tartományi főrabbival együtt az országos főrabbi-tanácsot alkotják, amelynek elnöke az országos főrabbi címével bír.

Ezek a rabbi-tanácsok azonban minosnek végrehajtó hatalommal felruházva, mint a francia rendszerben, hanem merőben csak reprezentációs és tanácsadó szereppel bírnak.

E rendelkezések célja általában az, hogy egyrészt az autonóm szervek működésében a hagyományos zsidó szellem befolyása érvényesüljön, másrészt a rabbi állás erkölcsi tekintélye

a kívánatos mértékben emeltesse. De ezenkívül tekintettel kellett lenni Beszarábia viszonyaira, ahol jelenleg is van tartományi főrabbi. Erdélyben tudvalevőleg 1756 — 1868 ig állott fenn ez az intézmény. Mindez pedig távolról sem jelent pspi hierarchiát annál kevésbé, mert valamennyi rabbi-tanács tagjai és elnökei három évenként új választásnak vannak alávetve.

A magyar fascisták tíz pontja

Az Új Kelet tudósítójától

Budapest, november 8. A „Magyar Fascista Tábor” aláírásával a Friedrich-párt könyvnyomtatásában ma reggel egy proklamáció jelent meg, amelyben a magyar fascisták tíz pontban foglalják össze programjukat. A kiáltvány megemlíti, hogy a sajtó állandóan támadja a magyar fascizmust és azszal vádolja őket, hogy a zsidó szabadkőművesek támogatják, államellenes tanokat hirdetnek és céljuk a kormány hatalmának, valamint a rend megbontása. A belügyminiszter is azszal vádolja őket, hogy megakasztják a konszolidációt és előre sulyos retortót helyez kilátásba. A fascista tábor — mondja a proklamáció — tiltakozik a keresztényközvilágmény megtévesztése ellen, mert a fascizmus a keresztényeknek és a magyar fajiség gazdasági védelmére szervezkedett. Oly kormányt, amely szakkel az eszmékkel ellenkezésbe került, a fascista tábor nem támogat.

A magyar fascisták tíz pontja a következők:

1. Követeljük az államhatalom politikai, erkölcsi és gazdasági tekintélyének visszaállítását és minden destruktív iránytól való megvédését.
2. Követeli az államhatalom, függetlenítését minden idegen gazdasági tényező befolyásától.
3. Az állam intranzigens kereszt-

tény gazdasági politikával oldja meg a sulyos gazdasági helyzetet és tegye lehetővé minden dolgozó tagjának az emberi megélhetést.

4. Nem tűri az állami és közvagyonok megszemmisztését és az erre való felbujtást.

5. Számtal oly cselekvést, vagy cselekvésre való felbujtást nem tűr, amely a nemzeti termelést megakadályozza.

6. Nem tűri az illegitim uton szerzett vagyonok tulajdonosainak szertelen tozódását, amely a nyomorgó tömegek elkeseredésének ki-robbanására vezet.

7. Nem tűr felelőtlen egyéni akcióit, sajtó keblében épügy, mint másut.

8. Küld az államnak megalkuvást nem ismerő egységes keresztény erkölcsi alapokra való helyezésért.

A kilencedik pontot budapesti táviratunk valószínűleg a cenzura miatt nem közli. Ha nem eszálódunk, ez a pont az ország integritására vonatkozik.

10. A fascista tábor elvei érvényesítésére a törvény keretén belül minden eszközt igénybe vessz.

A proklamáció ezzel végződik: „Itéjen most már a megtévesztett szándékait hátrélemény, rászolgálatunk-e sz üdözésre, megérdemljük-e a retortót.”

A Palesztinahivatal közleményei

1. Tekintettel arra, hogy az erdélyi Achusa intézősége kivándorolt Palesztinába, tudomására hozzuk mindasoknak, akik az Achusában megkerelve vannak, hogy mindenfelé megkeresésekkkel erentul hozzánk forduljanak.

2. Mintán az utolsó időben rendkívül megnőtt azok száma, akik a palesztinai bevándorlás ügyében iródnakát felkeresik, tudomására hozzuk egy csoportoknak, mint az érdeklődőknek, hogy a jövőben akár személyes, akár levélbéli felvilágosítást csak azoknak fogunk nyújtani, kik az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség valamelyik helyi csoportjának ajánlólevelével rendelkeznek.

3. Felhívjuk a kivándorlók figyelmét arra, hogy a galici Waad Erec Jisraeli Sir, Mare 58. (Passin Hagitor) eredeti áron kapja a román királyi hajótársaságtól a hajójegyeket szereti mindenkinnek érdekében áll, hogy a hajózássaláls előtt egyenesen a Wardhoz forduljon.

Eredeti gyári árban
**köftök kabatok,
swetterek,
barisngya és keztű**

Blatt
köftök-szövött frakk
Cimj, Főter 18.

Rókat és más fest az Unio gőzmosógépek Kolozsvar

Megnyit a Frenkel áruaktár str. A prinjearelor (v. G. ufagyár-u.) 13. Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombar dok. Ritúnó száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasuti vagon Vasuti vagon Tel. 401, 290

vidéki
omda
ba kérek.
Masamód
9. sz. 1427

SPORT

Haggibbor—CFR 0:0

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A sorozás értelmében a Haggibbor és a kolozsvári CFR november 8-án játszották le bajnoki mérkőzésüket. Mindkét csapat több tartalékkal szerepelt a nagyfontosságú találkozón. A Haggibborból hiányzott a Haggibbor—KMTE mérkőzésen megsérült Nyul, akit Reményi, a neki sokatlan balszélső posztján nehezen tudott helyettesíteni. Gideont Lapidél pótolta sok igyekezettel. A CFR-ben Tusont Nagy Mielós váltotta fel, ami e bonyára vált a vasutascsapatnak.

Az első félidő kétharmad részében a Haggibbor volt felényben, Harmati, a vasutasok kapusa azonban bravurosán védte a lövéseket. A 23. percben a fürgé Moskovits lövése a keresztútról pattan vissza Lapidélhez, aki könnyű helyzetben Harmati kezébe lökte a labdát. A második félidő első perceiben a CFR uralta a mezőnyt, Rosenfeld kapus azonban kitűnően látta el feladatát. Az utolsó 20 percben a Haggibbor veszélyesen támad, Moskovits, Rosenber és Reményi összejátszta azonban nem hoz eredményt, sőt Rosenber és saroklövését is rávetéssel fogja Harmati.

A Haggibbor és egyben a mezőny legjobb embere Pollák háttvéd volt, Braun nem volt a szokott jó, Jakobi játéka meglátszott a betegsége miatt tartott kéyszerpihendő. A csatársor nem volt egészséges, nem tudta magánál tartani a labdát, ami a fedezetorok kulladását okozta. A CFR főerősségei Végh Kámi csatárfedezet, valamint Kinizsi és Bácsa háttvédek voltak. Harmatinak oroslánrúre van az eldöntetlen eredményben. A csatársor tulkombinált, Sácz beadásai mindig előtt tévesztettek. Valianu Sabia (Universitatea) szov. bíró indiszponáltan bíraskodott, amiért a közönség tulhangos volt.

KMTE—KAC 0:0. A kolozsvári munkásosapat ismét kiérdemelt, szép sikert aratott a KAC csapatával szemben, amellyel bajnoki mérkőzését eldöntetlenül be tudta fejezni. A szép időben, realis pályán elért siker ennél is értékesebb, mert ilyenformán a KMTE jó pozíciója a bajnokságban biztosítva van és biztos aspiránsa a három első hely egyikének. A mérkőzést egyébként állandó KAC-támadások jellemzték, amelyeket azonban a lelkes munkások biztosan leszereltek.

Labdarúgás

Jogosultan játszottak az Erdélyből visszatért futballisták. Budapestről jelentik: Az MLSz-hez az óvások tömegét nyújtották be, mert az Erdélyből Budapestre visszatérő Erbstein (aradi Hakoah) és Gácsy (MTK) a BAK-ban, Csister pedig a VAC-ban szerepeltek. Jogosultságon játékról szó sem lehet, mert a játékosok Budapestre való visszatérésük után megjelentek a legyelemi bizottság előtt, amely játékgengedélyt adott részükre. Az igazolatlan játékosok esete nem foroghat fenn, mert mind a három játékos még a remániai szövetséggel létrejött kartell megkötése előtt távozott el Budapestől. Az MLSz nem adta ki őket és így magyarországi igazolásuk érvényben maradt.

A kolozsvári bírák ülése A kolozsvári bíróbizottság és a bírókudbizottság me. esztörtökön este 8 órakor rendes ülést tart, amelyre a tagokat ezuton is meghívják.

KÖZGAZDASÁG

Retorzióval fenyegetik az erdélyi és bánáti malmosokat

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A busz-, liszt- és kenyérelőrzési bizottság — mint ismeretes — megengedte a malomtulajdonosoknak, hogy bizonyos esetekben maximális áron felül is hozzák forgalomba a kenyeret és a lisztet. Ez a kedvezmény arra az esetre vonatkozott, ha a búzát távolabbi vidékeken szerzik be a malmok, ahonnan a szállítási költségek magasabbak. A maximális árak túllépését és annak mértékét azonban a malomtulajdonosok kötelesek lettek volna előzetesen bejelenteni a helyi hatóságoknak és a központi ellenőrzési hivatalnak, amit a malmok — a kereskedelemügyi minisztérium jelentése szerint — a legtöbb esetben elmulasztották.

A malmok csak a helyi hatóságok jóváhagyását kérték ki, az ellenőrzési hivatal jóváhagyását azonban vagy nem várták be, vagy nem is kérték és a fehérlenyeret 5 lei 50 baniért, sőt 6 leiert is árusítják. Bukaresti jelentés szerint az ipar és kereskedelemügyi miniszter kijelentette, hogy nem tűri tovább az erdélyi és bánáti malmosok eme eljárását és amennyiben a jövőben nem alkalmazkodnak minden tekintetben a központi hivatal rendelkezéseire, bíróság elé fogják a malomtulajdonosokat állítani. Ugyancsak megindítják az eljárást a helyi hatóságok ellen is, amennyiben megengedik a maximális árak túllépését az ellenőrző hivatal előzetes jóváhagyása nélkül.

Ma, november 9-én különben az erdélyi és bánáti malomtulajdonosokat értekezletre hívták egybe Bukarestbe a kereskedelemügyi minisztériumba és az alkalommal a miniszter szóval is közölni fogja elhatározását.

Belföld

(x) Nevet változtat a Banca Nationala. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala részvényesait november 19-ig, közgyűlésre hívták össze, mely alkalommal határozni fognak a bank nevének megváltoztatásáról és a spekuláció folytán elvesztett alapítói kiegyenlítése ügyében. A szánálai akció a közgyűléssel befejezést nyert.

(x) Vizsgálat a külföldi valutajelentések ügyében. A napilapok és a szakajtó már hosszabb idő óta követelik a valutajelentések állami ellenőrzését, mert nem egyiben voltak tapasztalhatók bűnös visszaélések. Most arról értesültünk, hogy a kormány szigorú vizsgálatot rendelt el az ügyben és beavatottak szerint szeszációs leleplezések várhatók, amelyek több nagybank ellen kompromittáló adatokat fognak szolgáltatni.

Eladni. Ezzel egyidejűleg a fővárosi iparkamara újból kéri a kormánytól, hogy a valuta- és a devisajelentéseket a maga közegei által juttassa el az ország minden nagyobb kereskedelmi központjába.

(x) A hagymakivitel. Bukarestből táviratozzák: A kiviteli bizottság tegnapi ülésén a hagymakivitelről tárgyalt. A bizottság elvben hozzájárult a hagymakivitel engedélyezéséhez, a oahai a kontingenztálás keresztelvitelére vonatkozólag kőiféle nézet merült fel. Az egyik szerint a kontingenztálási hányadot természetben kell leróni, a máéik szerint késspőszben kell kiegyenliteni. Végleges döntést Sassu miniszter visszatérése után fognak ebből a kérdésben hozni.

(x) A tordai cementgyárat a Titán vette át. Megírta az Uj Kelet, hogy a tordai cementgyár francia kezékbe került. A tranzakcióról az „Argus” a következőket jelenti: A bukaresti Titán társaság megvásárolta a tordai cementgyárat. A társaság, amelynek részvénnytöbbsége francia kezekben van, alapitókőjét 24 millióról 40 millióra fogja felemelni. Ezt az összeget Párisban fogják lejegyezni.

(x) Másfélmillió lei hitelt kapott a kolozsvári dohánygyár. A minisztertanács — mint Bukarestből táviratozzák — a kolozsvári dohánygyár és gyufagyár részére 1,399 934 lei hitelt engedélyezett. Ezt az összeget gépterem, villamosközpont és rezervoár építésére fogják felhasználni.

(x) Kolozsváron és nem Temesváron adózzák meg a gyárakat. Az ipar és kereskedelemügyi miniszter legutóbbi határozata szerint, mint Bukarestből táviratozzák, a Bihar-, Szatmár- és Marmarosmegyei gyárak képviselőinek nem a temesvári, hanem a kolozsvári adóhivatali bizottság előtt kell megjelenniük.

Külföld

(x) Zürichi devizazárlat nov. 8-án: Berlin 6³/₈, Prága 17 65, Budapest 22, Bukarest 3 50, Newyork —.

(x) Lengyelország Amerikában vásárolt va uti kocsiat. Washingtonból táviratozzák: A lengyel kormány 7500 vasúti teherkocsit vásárolt az az Egyesült Államoktól darabonként 640 dollárért. Az átvételkor 160 dollár fizetendő, a többi hat éven belül tőlesztendő. A törlesztés ideje alatt 5 százalékos kamatot fizet a lengyel állam. A vásárolt vasúti kocsikat a szállítási szénállításhoz használják fel.

(x) Félmillióról huszmillióra emelte alapitókőjét a Román Német Ipari R. T. Bukarestből jelentik: A berlini Román Német Ipari Részvénnytársaság a múlt hét folyamán tartott közgyűlésén 500.000 márkáról 20 millióra emelte fel alapitókőjét.

Felolvas szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Cím: BUDAPEST nyomda és kiadóvállalat N.Y.

HA könnyedén és elegánsan a társaságban mozogni, iratkozzék be

Barnáné asszony

Dalcroze- és modern tánc-tanfolyamára délelőtt 10—12, délután 4—6 óra között a PARK-KÁVÉHAZ emeleti termében Előjegyzések Lepagenál, Friedmannál, és d'Ornál

Még sehol és soha nem voltak kaphatók készen olyan kitűnő

öltöngők, felöltők, fluruhák,

mint most 1433

KATZ és MENDEL cégnél Cluj, Főter 10 sz. Szövegetek nagy választékban

— Minden ciknistának el kell olvasnia Nachum Szokolov művét, az „Uj Zsidó” t.

Gacsovaj,

Cukorkásüveg

és zacskó

Lusztig és Nussbächer cukorkafaktúra Cluj, Cal. R.Ferd. 31

Most jelent meg!

Solem Alejchem

legbájosabb és legderűsebb regénye:

Leégett

nemesek

Kaszrillike leégettjeinek kalandos utazása és csudálatos viszontagságai a nagy Jehupec városában.

A pompás kiállítású kölet ára:

fűzve 18 lei, kötve 26 lei

Kapható az UJ KELET könyvostályában, Cluj, str. Baron L. Pop 10

Gyógyszerűveg-árak:

Gömbölgő		6 sarkos	
100 gr. —.65	150 gr. —.72	50 gr. —.69	400 „ —.230
125 „ —.68	500 „ —.1.50	75 „ —.72	750 „ —.320
		100 gr. —.83	

zöld színben kapható

FISCHER

Főüzlet: Cluj, Piața Unirii 13. sz.

Telefon: Városi üzlethez 10-02 Raktárhoz 10-03

Tűzifa házhoz szállítva:

4 méter vegyes 500 lei, 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 650 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy aprítva 40 lei, 100 kg. vegyes 84 lei.

Frenkel Mór fatelepe

Telefonszámok 401—209

Valutapiao november 8-án

Table with exchange rates for various currencies including Bukarest, Bécs, Prága, Berlin, Zürich, Paris, and Budapest. Columns include currency names and numerical values.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Petőfi-ünnep a Magyar Színházban

Ha Petőfi költői és emberi nagyságát abból kellene megítélni, amit a közönségi Magyar Színház a tegnapi esti Petőfi-ünnepben nyújtott, akkor bizony nagyon is revidálni kellene eddigi tudásunkat a legnagyobb magyar költőről. Nem volt más, ez az ünnepség sem Petőfi emlékeztetéshez, sem a Magyar Színházhoz. Vonatkozik ez a megállapítás az ünnepély programjára csak úgy, mint a színészek munkájára. Maga a program súlyosabbik részében nem is Petőfi-ünnepség, hanem valódi tetemrehívás volt szegény Szendrey Juliának. Szendrey Julia perszóna aktái már régen lyaráltak és az objektív kutatás nagyegésében igazolta a sokat szenvedett asszony eljárását. Kár volt „A honvéd övegye” és „A holt költő szerelme” költemények előadásával az amugy is gyöngy programot még diezarmóniával is terhelni. Amit magából Petőfibről nyújtott a program, az szig haladta meg egy műkedvelő ünnepség kereteit. A „Szeptember végén” meg az „Anyám tyukj.” Tudtunkkal Petőfi mást is alkotott mint az „Anyám tyukját” és az unalomig elcsépeelt „Szeptember végén” t De még ez is rendjén lett volna, ha legalább az előadó művészek tudták volna a verseket. Fél és kegyeletstört volt, amikor az interpretálók többet vagy kevesebbet mondtak, mint amennyit Petőfi irt. Komoly színészek nem szabad azt mondani, hogy „tik érted haltak meg szent világszabadság”. És ez majd nem az összes verselődókra vonatkozik. A színészek a t benyomást tették, hogy fölmelegítették mindazt, ami Petőfi-versek akadémiái növendékkorokban tanultak, közben elfelejtették, de újra megtanulni terhesnek tartottak. E yedeli dícséretes kivétel az egész estén Táray Ferenc volt, aki igazán szépen mondotta el Arany egyébként nem idevaló költeményét. Tárayn kívül még Sugár Frigyes érdemel elismerést. Ké: Petőfi dalt énekelt megkapó szépen. (g)

Heti műsor

Csütörtök: A mandarin. (Huszonötödik Rendes helyárrakkal. Kezdeté fél 8 óra. Napi bérlet 35. sz. B.)
Péntek: János vitéz. (Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 36. sz. C.)
Szombat d. u. fél 4-kor: Sándor Máttyás. (Első és második rész együtt. Három órási előadás. Igen olcsó mozihelyárrakkal.)
Szombat este 7-kor: Az éj királynője. (Operett-ünnepség, először. Premier helyárrakkal. Premier bérlet 14. sz.)
Szombat este fél 11-kor: A tyukketrec. (Ünnepség, 3-adszor. Premier helyárrakkal.)
Vasárnap d. u. 3-kor: Kék mazur. (Operett-ünnepség 18-adszor. Olcsó helyárrakkal.)
Vasárnap este 7-kor: Az éj királynője. (Operett-ünnepség, 2-odszor. Premier helyárrakkal. Bérletszűnetben.)

Vasárnap este 10 óra: Nincs elvámolni valója? (Premier helyárrakkal.)
Hétfő: Az éj királynője. (Operett-ünnepség, 3-adszor. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 37. sz. A.)

A vasárnap esti előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei

Az éj királynője. Teljes zenekarral folynak már az utolsó színpadi próbák Izsó-Miklós rendezése és dr. Bródy Miklós dirigálása mellett Walter Kollo új operettjéből, a rendkívül mulatságos éj királynőjéből. A változatos modera táncokat Bányás István tanítja be. Az éj királynője-nek szombaton este 7 órakor lesz a premierje. Vasárnap este szintén 7 órai kezdettel és hétfőn (fél 8 óra) megismétlik az éj királynője előadását. A vasárnapi előadást bérletszűnetben tartják meg, a hétfőt rendes napi bérletben.

Sándor Máttyás a magyar színházban. Szombaton délután a magyar színházban Verne híres regényét, a Sándor Máttyás-fogjak filmen bemutatni. Az első és második rész egy előadás keretében fog színpadon megvalósulni. Következő szombaton a harmadik és negyedik részt fogják együtt bemutatni.

Szent Antal esodája - Crainquebille. Az irodalmi munkácsiklus második estje a jövő hét csütörtök napján lesz. Színpadon kerülni Maeterlink Szent Antal esodája műve és Anatole France Crainquebille-je. Az előadást Imre Sándor rendezi.

Kifutó fiut

kiadóhivatalunkba felvesszük.

KÖZPONTI TÉLIKERT

TAYOL, SYLVIA és a közkedvelt régi tagok teljesen új műsorral. Nyitás 9 órakor Lloyd 1014

Gyermek ruhák 1399 raktáron és rendelésre is legizlésebben csak az ADLER-cégnél készülnék. Str. Iuliu Maniu (v. Szentegyház-u.) 5. sz.

Szarut, szaruthegyet, agancsot, busolást és csapot, valamint mindennemű timár-büféket legmagasabb napi árban vásárol Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj 1310

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, azóvott, rövid és norinbergi árak nagykereskedése

Oradea-Mare-Nagyvárad, Nagypiac-tér

MODERN ÜVEGCSISZOLDA és TÜKÖRÁRUGYÁR

PÉCHY és TÁRSA

Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapusinus-u.) 20. 0000000000000000 1381

készíti a legszebb tükröket és bútorüvegeket minden méretben és mennyiségben

Ujrafoncsorozás! Kérjen árajánlatot!

A női és gyermekruhák előrusításával felhagyok

Amig a készlet tart

10%

árengedményt nyujtok minden vevőnek.

Köztisztviselőknek még külön engedmény!

SIPOS JENŐ

Piata Unirii 17

Utazó bőrönd és táskák legjobb minőségben kaphatók Farmall bőröndgyártó Cluj, Str. Szentegyház (Kiss-é) 16.

GUTHÁ. fit. Satu-Mare (Szatmár-Németi)

Gyárt és szállít: 3080-I Parafadagot, plékronadagot, fadagot, stanolüvegkupakot, capseln-folyadékot, üveg-cimkét hordólemezeket, facsapot, kéulapot, gelatinet, vizahólyagot, acélblombát, parafatalpat (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina” vagy „Biro”-keféket, filtrirgépkeket, asbeszet, gumitömlőket, borszivattyukat, pezsgődrótháló-lemezt és agrafot, cognacos üvegekhez raffiahálót, szivacsot, ónozott tubusokat, pléhdobozokat, szóródugókat (Spritzkorke), demionokat (fontott kosárüveg, valamennyi pincészeti cikkeket és gépeket a legolcsóbb napi árban. Kérjen árajánlatot!

Uj Kelet Könyvosztálya Cluj, str. Baron L. Pop 10

Zsidótárgy könyvek

- Agnon: És a meggörbödött ki-egyenesezik 30.-
Bernstein: A cionizmus 8.-
Biro Lajos: A bazini zsidók 25.-
A zsidók jövője 15.-
M. Brod: A cionizmus harmadik korszaka 6.-
Dosztojevszkij: A zsidókérdés 3.-
Fényes Samu: Jiddi első változása 33.-
Frigyes: A zsidók természetrajza 20.-
Gorelik: Cion és Golusz 8.-
Gorton: József és testvérei 22.-
Goldmann: A zsidó nemzet követelése 6.-

Kadima-könyvtár:

- 1. Sokolow: Uj zsidó. Füzve 12.- Kötve 20.-
2-3. S. Alejchem: Leégett nemesek Füzve 18.- Kötve 26.-

Előkészületben:

- 4-5. Ujvári Péter: Csak a bunda Füzve 18.- Kötve 26.-
Az öt szám előfizetési ára Füzve 44.- Kötve 66.-

- Kiss József: Esteledik (versek kötve) 25.-
Lichtheim: A zsidó Palesztina felépítése 6.-
Nordau: Doktor Kohn Mesék 20.-
Patai: Sulamit 17.-
Szabolcsi: A csillag fia 18.-
Sombart: A zsidók jövője 10.-
Paneth: Utazásom a Szentföldön 6.-

Kis Kadima-könyvek:

- 1. Giszkalay János: A titok 10.-
2. Kaczér Illés: Gólem ember akar lenni 10.-
3. Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben 10.-
A három kötet együttes ára 25.-

- Zengő hárfá (kötve) 14.-
Zsidó reneszánsz (kötve) 14.-

Egyéb könyvek:

- Averesenko: A tükör lelke 12.-
Bródy Sándor: A szerelme élettana 50.-
Cervantes: A felszarvazott aggasztán 8.-
D'Annunzio: A gyönyör 30.-
Daudet: Tartarin az-Álpokon 25.-
Ewers: India és Én 24.-
Hatvány Lajos: Csendes napok 18.-
A vén koresmáros 10.-
Heltai Jenő: Az asszony körül 12.-
Lefcadis Hearn: Hindu legendák 10.-
Jerome K. Jerome: Három ember egy csónakban 20.-
Egy naplopó nimródései 22.50
Karinthy Frigyes: Vitéz Laszlo színhaza 14.-
Kassák Lajos: Misilló királysága 20.-
Karin Michaelis: Tul a testen 20.-
Közzei László: A műélvezés művészete 30.-
Krudy: Nagy kópé 15.-
H. Mann: Pippo Spano 8.-
Murger: Diákország 25.-
P. Loti: Joes testvérem 25.-
Peladan: A mindenható arany 20.-
Egy az egygyel 24.-
Perutz: 9 és 9 között 20.-
Ch. L. Philippe: Bübbi 10.-
Rosny: A rejtelmes erő 10.-
Szép Ernő: Völgény 20.-
Világ (kötve) 20.-
Hetedikbe jártam 25.-
Két felől angyal 10.-
Szilágyi Géza: Vitustánc 16.-

Kaczér Illés könyvei

- A vak ember tükré 20.-
A fekete kakas 25.-
Megjött a Messiás 16.-

Száz leien felüli megrendés esetén: öt százalékos, kétszáz leien felüli megrendésnél tíz százalékos engedmény.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyeztetési díja szavazásig 1 lel. Vastagabb betűvel szedni, szavak 2 lel. Legnagyobb apróhirdetés díja — 10 szögig — 10 lel. Teljes hirdetésre semminemű letétössletet nem adunk. A beérkezett ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Irodai munkákban jártas, perfekt német géprónó felvétetik. Cím a kiadóhivatalban 5044

Egy jókarban lévő Schöberl-ágy, egy teljesen új selyempapír, 2 gázvasaló eladó. Megtekinthető Egyetem-utca 3. I. em. 3. 5045

Hersekedelmiben

érettéglizett fiatal-ember megfelel

Állást keres.

Szives ajánlatokat a betöltendő állás és munkakör megjelölésével

„Existencia”

jelle alatt a kiadó továbbít. 5043

Eladó Bumm: Szülészet, Moravcsik: Elmegyógyászat, Nekám: Bőrgyógyászat.

Bélyeggyűjtők!

Régi amerikai bélyegek nálam kaphatók. Cím a kiadóban. 5036

Eladó egy hosszú koncert-zongora. Megtekinthető Calea Reg. Ferdinand No. 13 (volt Wesselényi Miklós-u.) I. emelet, ajtó 4. alatt. 5039

Egy aranyozógép több sorozat betűvel és körzetekkel eladó. Cím a kiadóban. 5037

Fűszer-róvidáru szakember utazói állást ker s. Cím a kiadóban. 5038

Bányavárosban jóforgalmu fűszerüzlet felmérési engedéllyel és azonnal beköltözhető lakással elkölözés miatt sürgősen átadó. Cím a kiadóban. 5035

Bocskor, mosótalp felsőbőr és szíjgyártóblank

Állandóan nagy készlet kicsinyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett Vidéki megrendeléseket kis postasomagban is eszközölök.

Vagontélnél öt százalék kedvezmény

Sámson-bőrgyár

Gyulagár-utca 1. A gyöfűsáruaktárral szemben. Telefon: Gár 2-86, lakás 3-87

Rottmann Károly és Társai Rt.

Királyi udvari szállítók Timisoara

1364

Rum- és likörgyár. Cognacfőzde

Gyümölcs-pálinka termelés
Boranyagkereskedés
Szeszszabadraktár
Szeszdenaturálótételep

UNIUNEA COMERCIALA

Központ: Bukarest

1382

Fiókok: Galați, Jassi, Constanța, Timișoara és

Cluj, Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 32.

Mindennemű bel- és külföldi nyers és finomított olajok állandóan raktáron, u. m.: vazelin, transformator, dynamo, kompressor, cilinderautó olajok, tolvotészir, kocsikenőcs stb., a legolcsóbb napi áron. Továbbá állandó raktár: Fűszer és gyarmat, vas, drogua és manufacturcikkekben. Most érkezett: Quebracho, gesztenyekivonat, de gras, Fischthran, chamotte-tégla (West-: böhmische Kaolin und Chamotten-Werke Prag vezérképviselése.)

Új teherautók!

Dávidovics Mór

női divatterme Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34.
Legújabb divat szerint készít kosztümöket, kabátokat, Olcsó árak, pontos kiszolgálás. 4121

Használt gépeket vesz, mindenféle javított gépeket szállít, javításokat eszközöl

Használt gépeket vesz, mindenféle javított gépeket szállít, javításokat eszközöl

Rottmann Sándor ökl. gépészmérnök Cluj, Székely-ut 2 sz. 919 Telefon 919

MEGNYILT Clujon a Bólyal-utóában MEGNYILT Rosmann Mihály szücsműhelye

ahol minden a szakmában vágó munkát legújabb divat szerint pontosan eszközölök

„Kálnai”
malomkőgyár
Targu-Mures—Marosvásárhely
Gyárt legnagyobb teljesítményű, egy buza, mint tengeri őrlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkövet. Minőségért garantiálók! 1367

Közkirovánatra ismét a híres duplamaláta barna

„HERCULES”
tápsör különlegességet felülmulthatatlan minőségben hoztuk forgalomba, mely palackokban és csapolva minden idevágó üzletben kapható, ugyszintén a közkedvelt világos

„MONOSTOR”
sörünk is.

Monostori CZELL Sörgyár Cluj

A cipőimport teljesen megszűnt mert a

Renner Testvérek és Társai
Bőrgyár Rt., Cluj—Koloszvár
gyárt mindenféle férfi, női és gyermek-cipőt szines és lakbőrökből is a leg-elegánsabb kivitelben!! 1301

Írógépek

és kellekek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalkozok. 1370

Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 40. Telefon 493.

Iskolaruhák Raglánok

nagy választékban megérkeztek 1380

Neumann M.

cégnél, Cluj, Piata Unirii No. 14. Főtér

MÁRTONFFY TESTVÉREK & Co.

világvárosi szőrmeárúházában, Cluj, Piata Unirii (Főtér) 20. szám

Telefon: 10—25
Sürgőny cím: Mártonffypelz

Állandóan raktáron dus választékban szőrmeabátok, ezüst, valódi kék, polár, fehér és mindenféle színű alaskai rókák,

Továbbá szőrme-modellék, shálók, pelervinek stb., valamint feldolgozatlan szőrmeék nagyban és kicsinyben.

Megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltnék!!

Gyagy és Vagytipar Rt. Szatmár

Gyárt: bőrenyvet, csontenyvet, csontzsirt, miltágyát, szappant, kocsikenőcsöt, gépszirt, téglát stb.

Vesz: csontot, száraz és vizes húslást, nyers és olvasztott fagyut.

Engross eladás!

RASCHL,
HARASZ,
FÉL-POSZTÓ,
HIMZETT

és mindennemű FEJ-

KENDŐK

legelőnyösebb bevásárlási forrása:

Judovics Lázár

kendő, szövőfonal és fejtő engross üzletében

Cluj, Szép-u. 2. Telefon 858

Kabátplüssök, kötött kabátok, szövetek nagy választékban kaphatók

a „GÓLYA”
divatáruházban

